

3 - Moje prawa w trakcie rozprawy

Gdzie odbędzie się rozprawa i kto może w niej uczestniczyć?

Rozprawa co do zasady odbywa się w sądzie rejonowym właściwym dla miejsca popełnienia przestępstwa. Rozprawy są jawne, z wyjątkiem pewnych spraw dotyczących przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości, spraw, w których podejrzany jest osobą nieletnią, oraz spraw o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu państwa. W niektórych innych przypadkach jawność rozprawy może zostać w całości lub w części wyłączona. Każdy, kto zakłóca przebieg rozprawy lub wpływa na zeznania świadków, może zostać usunięty z sali rozpraw.

Kto rozpoznaje sprawę?

Sąd składa się co do zasady z przewodniczącego składu orzekającego, który jest prawnikiem, oraz trzech ławników. Ławnicy nie mają wykształcenia prawniczego i mianuje ich organ wykonawczy gminy w obrębie właściwości sądu rejonowego. Dodatkowo w rozprawie uczestniczy protokolant sądowy. Przedstawiciele sądu zasiadają przy jednym stole, prokurator przy drugim stole, zaś ty i twój obrońca przy trzecim. Przy odrębnym stole zasiadają ewentualni świadkowie.

Co się stanie, jeżeli w trakcie rozprawy ujawnione zostaną nowe informacje?

Jeżeli w trakcie rozprawy pojawią się nowe okoliczności, prokurator może zmienić akt oskarżenia. Jeżeli w odniesieniu do pewnych zarzutów przyznasz się do winy, może to oznaczać, że prokurator nie będzie musiał w ich zakresie szczegółowo przedstawiać obciążających cię dowodów. Przyznanie do winy nie uprawnia cię jednak do negocjowania z prokuratorem możliwości wymierzenia łagodniejszej kary.

Czy muszę być obecny na rozprawie?

W przypadku mniej poważnych przestępstw, do których popełnienia przyznasz się, sprawa może zostać rozpoznana bez twojego udziału. Co do zasady jednak w rozprawie musisz uczestniczyć osobiście. Jeżeli nie jesteś obecny na rozprawie, sąd może nałożyć na ciebie warunkową grzywnę lub nakazać doprowadzenie przez policję. Warunkową grzywną jest określona z góry kwota pieniężna, którą musisz zapłacić.

Czy mogę skorzystać z pomocy tłumacza?

Jeżeli nie znasz języka szwedzkiego, możesz skorzystać z pomocy tłumacza, który przetłumaczy ci wszystko, o czym będzie mowa na rozprawie. Jeżeli chcesz skorzystać z jego pomocy, ważne jest, abyś odpowiednio wcześniej poinformował o tym sąd rejonowy. Zazwyczaj tłumacz jest obecny na sali sądowej, lecz możliwe jest również przeprowadzenie tłumaczenia za pomocą połączenia telefonicznego.

Czy mogę i czy muszę posiadać obrońcę?

W Szwecji nie istnieje przymus adwokacki i na rozprawie możesz bronić się sam. Jeżeli przysługuje ci prawo do obrońcy z urzędu i nie sprzeciwiłeś się jego ustanowieniu, sąd wyznaczy ci adwokata, który będzie działał w charakterze obrońcy z urzędu. Jeżeli chcesz, by był nim konkretny adwokat, musisz odpowiednio wcześniej poinformować o tym sąd. Jeżeli nie jesteś zadowolony z wyznaczonego adwokata, pod pewnymi warunkami możesz go zmienić.

Czy na rozprawie mogę zabrać głos i co się stanie, jeżeli tego nie zrobię?

Oskarżony zawsze ma prawo do zabrania głosu na rozprawie. Z drugiej strony, nie stanowi to jego obowiązku. To, czy korzystniej jest zabrać głos, czy też zachować milczenie, zależy od okoliczności każdej konkretnej sprawy. Oskarżony nie musi składać przyrzeczenia prawdomówności i nie ma obowiązku mówienia prawdy. Jeżeli jednak powiesz nieprawdę i zostanie to ujawnione przez prokuratora lub sąd, może to wpłynąć na wiarygodność wszystkich twoich wcześniejszych wyjaśnień.

Jak przebiegają czynności dowodowe?

Przed rozpoczęciem rozprawy masz prawo zapoznać się z dowodami przedstawionymi przez prokuratora. Świadkowie, którzy będą zeznawać na rozprawie, musieli być również przesłuchiwani w toku dochodzenia, i ich zeznania winny w całości znajdować się w materiałach policji pochodzących z tego etapu postępowania dochodzenia. Masz prawo za pośrednictwem swojego obrońcy zadawać pytania świadkom powołanym przez prokuratora oraz podważać podawane przez nich informacje.

Jeżeli chcesz, możesz przedkładać własne dowody. Dotyczy to zarówno dowodów ze świadków, z dokumentów, jak i innych dowodów. Świadkowie zeznający na twoją korzyść również powinni być przesłuchani przez policję w toku dochodzenia. Jeżeli tego nie uczyniono, prokurator może zażądać, aby zostali najpierw przesłuchani przez policję, co oznacza, że rozprawa może zostać odroczone i odbędzie się w innym terminie. Twój adwokat rozpocznie rozprawę, przedstawiając własnych świadków, którym zarówno prokurator, jak i sąd mogą zadawać pytania.

Sąd może odrzucić dowody, które nie mają związku ze sprawą. Materiały wskazujące, że jesteś osobą przyzwoitą lub inne dowody świadczące o twoim usposobieniu nie mają co do zasady żadnej wartości dowodowej bądź ich wartość jest stosunkowo niewielka.

Jak rozpoczyna się rozprawa?

Rozprawa rozpoczyna się odczytaniem przez prokuratora zarzutów stanowiących podstawę oskarżenia. Następnie pełnomocnik pokrzywdzonego przedstawi ewentualne roszczenia odszkodowawcze. Twój obrońca poinformuje sąd, czy przyznajesz się do winy w związku z przestępstwem, o którego popełnienie zostałeś oskarżony, oraz o twoim stanowisku w odpowiedzi na przedstawione roszczenia odszkodowawcze.

Prokurator przedstawi następnie szczegółowo swoją opinię na temat zdarzenia i odniesie się do wszystkich dowodów przedłożonych na piśmie. Swoją opinię na temat zdarzenia może w dalszej części rozprawy przedstawić także twój obrońca; twój obrońca może również odnieść się do wszystkich dowodów przedłożonych na piśmie.

W jaki sposób zostaną przesłuchany i w jaki sposób zostanie przesłuchany pokrzywdzony?

Jeżeli na rozprawie obecna jest ofiara przestępstwa (strona pokrzywdzona), zostanie ona przesłuchana. Przesłuchanie rozpocznie prokurator, ale pełnomocnik pokrzywdzonego, twój adwokat i sąd również mogą zadawać pytania pokrzywdzonemu. Po zakończeniu przesłuchania pokrzywdzonego będziesz mógł zabrać głos. Zanim prokurator zacznie zadawać ci pytania, masz prawo wygłosić oświadczenie. Twój obrońca, pełnomocnik pokrzywdzonego i sąd mogą również zwracać się do ciebie z pytaniami.

W jaki sposób będą przesłuchiwani świadkowie?

Po zakończeniu twojego przesłuchania zeznawać będą świadkowie. Najpierw przesłuchani zostaną świadkowie powołanie przez prokuratora. Świadkom mogą zadawać pytania prokurator, obrońca i pełnomocnik pokrzywdzonego oraz sąd. Wszystkie przesłuchania – pokrzywdzonego, twoje i świadków – zostaną utrwalone za pomocą urządzeń rejestrujących dźwięk i obraz.

Badanie mojej sytuacji osobistej

Po przedstawieniu dowodów analizie poddana zostanie twoja sytuacja osobista. Oznacza to badanie twojej sytuacji

finansowej, mieszkaniowej, rodzinnej, problemów uzależnieniowych (nadużycia) oraz ewentualnych poprzednich wyroków skazujących w Szwecji i innych krajach. Celem analizy jest ustalenie, jaka kara, w granicach zagrożenia przewidzianych dla popełnionego czynu, będzie najodpowiedniejsza.

W jaki sposób zakończy się rozprawa?

Na końcu rozprawy prokurator, pokrzywdzony lub jego pełnomocnik oraz twój obrońca przedstawią swoje mowy końcowe (głosy stron). W trakcie tego etapu prokurator oraz pełnomocnik i obrońca starają się przekonać sąd co do rozstrzygnięcia sprawy oraz co do kary, którą należy ci wymierzyć w przypadku skazania.

Kiedy i jak poznam rozstrzygnięcie sądu?

Sąd może wydać wyrok tego samego dnia, po krótkiej naradzie, albo ogłosić go po upływie około jednego tygodnia. „Wyrokowanie” oznacza, że sąd odczytuje streszczenie wyroku w twojej obecności. Jeżeli wyrok ogłaszany jest w innym dniu niż dzień rozprawy, może się to odbyć bez twojej obecności. Wyrok, jako że zawsze ma formę pisemną, zostanie przesłany tobie i twojemu adwokatowi.

Jakie kary mogą zostać nałożone?

Kara pozbawienia wolności – w określonym wymiarze, nie krótszym niż 14 dni i nie dłuższym niż 18 lat, lub kara dożywotniego pozbawienia wolności. Kary pozbawienia wolności przekraczające sześć miesięcy odbywa się w zakładzie karnym. Kary pozbawienia wolności przez krótszy okres pod pewnymi warunkami można odbywać w systemie dozoru elektronicznego.

Nadzór ochronny – monitorowanie przez określony czas, zazwyczaj przez okres jednego roku, po którym następuje dwuletni okres próby. Karę tę można nałożyć łącznie z karą grzywny, karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą trzech miesięcy, nakazem wykonywania pracy na cele społeczne oraz nakazem poddania się leczeniu w związku z nadużyciami lub chorobą.

Kara warunkowa – okres próby nieprzekraczający dwóch lat. Karę warunkową orzeka się zazwyczaj łącznie z karą grzywny lub nakazem wykonywania pracy na cele społeczne.

Grzywna – w postaci grzywny kwotowej w określonej wysokości lub grzywny dochodowej orzekanej w stawkach dziennych, których wysokość ustalana jest na podstawie wagi przestępstwa i twoich dochodów. Minimalna grzywna kwotowa wynosi 200 SEK (ok. 20 EUR), minimalna grzywna dochodowa wynosi 30 stawek dziennych po 50 SEK (ok. 150 EUR).

Praca na cele społeczne – kara orzekana łącznie z nadzorem ochronnym lub karą warunkową. Kara ta oznacza konieczność bezpłatnego przepracowania określonej liczby godzin, pomiędzy 40 a 240, w czasie wolnym.

Umieszczenie pod opieką – wobec osób uzależnionych może zostać orzeczone przymusowe leczenie, natomiast każda osoba cierpiąca z powodu poważnych zaburzeń psychicznych może zostać umieszczona pod opieką sądowego zakładu psychiatrycznego.

Dla nieletnich przewidziano możliwość zastosowania innych kar, tj.: kary umieszczenia w zakładzie poprawczym lub zakładzie opiekuńczym dla nieletnich.

■ Ostatnia aktualizacja: 23/10/2015

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.